

Yunan trajedisinde dört kişi

Korkut Boratav

Gözlerimizin önünde modern bir Yunan trajedisi oynanıyor. Son günlerde izlerken, trajedinin dört aktörü dikkatimi çekti. Kısaca onlardan söz etmek istiyorum.

İlk iki aktör IMF Başkanı Christine Lagarde ile Yunanistan Başbakanı Lucas Papademos'tur. Bu ikilinin Yunan trajedisinde oynadıkları roller malûmdur; fakat, benim dikkatimi çekmeleri 22 Şubat'ta Batı basınında yayımlanan bir fotoğrafları nedeniyle oldu. Yunanistan'a IMF, Avrupa Merkez Bankası (AMB) ve AB üçlüsünün ("troyka"nın) açacağı kredi sonuçlanırken çekilen fotoğrafta Bayan Lagarde iki elini beline koymuştur; uzun boyu sayesinde Papademos'a tepeden bakarak hitap etmektedir. Ancak, "vücut dilleri"ne baktığımızda, bu "hitap"ın ağır bir "firçalama" olduğu izlenimi ediniyoruz. Göbeğinin altında ellerini kavuşturmuş olan Başbakan Papademos, Lagarde'ı saygıyla, kesin bir teslimiyet görüntüsü içinde dinlemekte ve herhalde Yunanistan'ı bir yarı-sömürge konumuna dönüştüren "anlaşma"nın ayrıntılarını öğrenmektedir.

Görüntünün yarattığı izlenimin doğru olduğunu; yani, "troyka"nın Yunanistan'ı 21 Şubat'ta "teslim almış" olduğunu biliyoruz. Fotoğrafta "teslim alanlar cephesi"ni temsil eden Christine Lagarde'nin künyesi fazla ilginç değildir: Hukukçudur. 2011'de Fransa hükümetinden (Maliye Bakanlığı'ndan) ayrılarak IMF'nin başına atanmıştır.

Lucas Papademos'un ise, Papandreu istifaya zorlandıktan sonra Yunanistan Başbakanlığı'na, "tepeden inme" atandığı malûmdur. Bu zat, 1994-2002 arasında Yunanistan Merkez Bankası Başkanlığı, 2003-2010 arasında da AMB Başkan Yardımcılığı yapmıştır.

Papademos'la aynı günlerde Avrupa'da iki kritik atama daha yapılmıştı. Biri AMB Başkanlığı'na Mario Draghi; diğeri İtalya Başbakanlığı'na Mario Monti... Birincisi dev yatırım bankası Goldman Sachs'ın eski bir yöneticisidir; ikincisi ise aynı bankanın danışmanlığından doğrudan doğruya İtalya Başbakanlık'ına transfer edilmiştir. Papademos ise Goldman Sachs'ın bordrolarında yer almamıştır; ama bu "kötü

şöhretli" banka ile dolaylı, karanlık bir ilişkisi olmuştur: Merkez Bankası Başkanı iken 2001'de Yunanistan'ın Avro'ya geçişi için gereken "yeşil ışık" hazırlıkları Goldman Sachs'a (rivayete göre 192 milyon sterlin'lik bir sözleşme karşılığında) "emanet edilmiş"; bu banka da Yunanistan'ın borç istatistikleri üzerinde oynamış; bir "takas" işlemi sonunda 2.8 milyar dolar'lık borç gizlenmiş; istatistikler bu sayede Avro'ya geçiş koşullarını içerir hale getirilmiş...

Papademos bu "ayak oyunları" sayesinde 2001 sonunda Yunanistan'ın Avro Bölgesi'ne kabulünü sağlamıştır; ama, artık anlaşılmıştır ki, ülkeyi dokuz yıl sonra ağır bir bunalıma sürükleyecek kritik adım da avro'ya geçiş olmuştur.

Bugünkü Yunan trajedisinin kolektif oyuncusu olan "koro"yu (Yunan halkını) temsil eden iki kişi de var: Mikis Theodorakis ve Manolis Glezos... Theodorakis, "koro"yu konuştururcasına bir açık mektup

yazdı ve şöyle seslendi: “Bugün, 12 Şubat 2012 Pazar günü Manolis Glezos ile birlikte gösterilere katılmak üzereyiz. Caddelerimizi ve meydanlarımızı hükümete ve Troyka’ya karşı duydukları nefreti göstermek isteyen vatandaşlarımız dolduracaklardır”

Theodorakis’in mektubu, şu cümlelerle son bulmaktaydı. “Bedenimi ve ruhumu, halkın tek bir cephede birleşme davasına tamamen adanmış durumdayım. Sonunda haklı çıkacağıma inanıyorum. Hitler işgaline karşı silahla direndim. Gestapo’nun zindanlarını tanıdım. Almanlar tarafından idama mahkûm edildim; bir mucizeyle kurtuldum. 1967’de askeri cuntaya karşı direnme örgütü PAF’ı kurdum. Yakalandım; cuntanın mezbahasında tutuldum. Bugün 87 yaşındayım ve sevgili ülkemin kurtuluşunu göreceğim kadar yaşamayabilirim. Yine de özgürlük ve adalet ülküleri için sonuna kadar görevimi yapmakta olduğum için temiz bir vicdanla öleceğim”

Theodorakis mektubunda Manolis Glezos’u kısaca şöyle tanıtıyor: “Manolis, [Mayıs 1941’de] Akropol’den gamalı haçı indirerek sadece Yunanistan’da değil, tüm Avrupa’da Hitler’e karşı direnişin başlangıcını temsil eden eylemi yapan kahramandır” Bugün doksan yaşında olan Glezos, Yunan halkının özgürlük, adalet, eşitlik mücadelesinin emektar bir devrimcisidir. Ömrünün 14 yıl, 4 ayını Alman işgalcilerinin, yerli işbirlikçilerinin ve Yunan cuntasının zindanlarında geçirmiştir.

Bu iki “eski tüfek” Yunanlının çağrısıyla da yapılan protesto gösterileri nasıl seyretti? Theodorakis’in bir hafta sonra Athens News ile yaptığı konuşmadan aktaralım:

“Glezos’la birlikte halkı protestoya çağırdık. Yüzbinlerle geldiler. Devlet gücü korktu; öldürmek amacıyla doğrudan doğruya bize zehirli gaz sıktı;... binlerce bomba fırlattı. Glezos bayıldı; düştü. Soluksuz kaldım; ölümü gözlerimle gördüm... Bir maske sayesinde canımı kurtardım; ...kendime geldim; bir hoparlör buldum ve parlamentoyu koruyan polislere seslendim: ‘Korkmayın; işgal bugün değil; hazır olduğumuzda yapacağız’”

Theodorakis, mektubunda, Yunanistan’ı krize ve esarete sürükleyen süreci adım adım anlatıyor. Ülkesinin, uluslararası bir komplonun kurbanı olduğunu vurguluyor. Yunanistan’ın yozlaşmış siyaset, iktisat ve medya çevreleri ile ülkesini borca sürükleyen Alman, Fransız hükümetlerini; “Yunanlıları tembel, yoz, ülkelerini yönetmekten âciz” gösteren söylentileri bilinçli olarak yayan ve her aşamada borçlanma faizlerini biraz daha yükseltmek için bunları fırsat olarak kullanan spekülâtorleri; sonunda “limanlarımıza, hava alanlarımıza, karayolu şebekesine, elektrik ve su dağıtımına, yer ve su altı servetimize” göz koyan troyka’yı suçluyor.

Nazi işgaline karşı Yunan halkının direnişi, bugüne örnektir; bunalımdan çıkışın da anahtarıdır: “Alman ordusu tarımsal üretimi ve bankalardaki altını çalmaya başlayınca, bir Ulusal Dayanışma Hareketi ile yüzbin kişilik bir partizan ordusu kuruldu ve halk açlıktan kurtarıldı; bu sayede ayakta durduk. Bayan Merkel’in tehditlerini ve bize (bu kez kravatlı) yeni bir Gauleiter (askerî vali) atanma önerisini nasıl sineye çekebiliriz?”

Günümüzdeki Yunan trajedisinin dört aktöründen söz ettim. Türkiye’nin egemen güçleri, büyük medyası, ilk iki aktöre, Lagarde-Papademos ikilisine sempatiyle bakıyorlar. Yunanistan’ın teslimiyetini, “sağduyunun zaferi” olarak ve Türkiye’ye sıcak para girişlerini, borsayı canlandırarak bir adım olarak alkışlıyorlar.

Enternasyonalist geleneği izleyen Türkiye’nin sosyalist solcuları ise diğer iki aktörü; Yunanlı “eski tüfek” devrimcileri selamlayacaklar; onların mücadelesiyle dayanışma içinde olacaklardır.